

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA - WYMAGANIA OGÓLNE Z FIZYKI

I. Podstawa prawna

1. Rozporządzenie MENiS z dnia 7 września 2004r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2004r. nr 199 poz. 2046 z późn. zm.).
2. Wewnątrzszkolne Ocenianie.
3. Podstawy programowe.
4. Standardy egzaminacyjne.
5. Programy nauczania.
6. Statut Zespołu Szkół Ekonomiczno – Technicznych w Gliwicach.

II. Cele Przedmiotowego Systemu Oceniania

1. Rozpoznanie poziomów i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanego programu nauczania oraz formułowanie oceny.
2. Pomoc uczniowi w dokonywaniu samooceny i planowaniu rozwoju.
3. Motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu.
4. Dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w uczeniu się.
5. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy wychowawczo - dydaktycznej.

III. Zasady Przedmiotowego Systemu Oceniania

1. Uczniowie są zapoznani z procedurami oceniania, system oceniania oraz wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne stopnie.
2. Wszystkie oceny są jawne dla ucznia, jego rodziców i opiekunów prawnych.
3. Na prośbę ucznia, jego rodziców lub opiekunów prawnych nauczyciel podaje szczegółowe uzasadnienie oceny.
4. W przypadku nieobecności na sprawdzianie uczeń jest obowiązany zaliczyć materiał obejmujący zakres sprawdzianu (w ciągu 7 dni, licząc od daty powrotu do szkoły; w uzasadnionych przypadkach w terminie ustalonym przez nauczyciela).
5. Jeśli uczeń celowo i notorycznie opuszcza prace klasowe, nauczyciel ma prawo sprawdzić jego wiadomości przy najbliższej obecności ucznia na lekcji.
6. Praca klasowa napisana na ocenę niedostateczną może być poprawiana do dwóch tygodni od momentu jej sprawdzenia (w uzasadnionych przypadkach w terminie ustalonym przez nauczyciela).
7. Uczeń może zgłosić nauczycielowi chęć poprawy oceny w ciągu 7 dni od momentu podania przewidywanej oceny końcoworocznej (semestralnej).
8. Praca klasowa powinna zostać sprawdzona przez nauczyciela i omówiona na lekcji w ciągu dwóch tygodni od momentu jej przeprowadzenia;
9. Uczniowie otrzymują prace klasowe do wglądu podczas ich omawiania, następnie oddają je nauczycielowi, który przechowuje je do końca roku szkolnego; kartkówki nauczyciel może oddać uczniom, nie jest zobowiązany do ich przechowywania.
10. Ze względu na jawność oceny rodzice (prawni opiekunowie) mogą otrzymać do wglądu poprawione i ocenione pisemne prace kontrolne ucznia na zasadach określonych przez nauczyciela.

11. Odpowiedzi ustne obejmują materiał z ostatnich trzech tematów oraz wiadomości konieczne w całym cyklu nauczania.
12. Uczeń, który opuścił więcej niż 50% zajęć w semestrze może nie być klasyfikowany.
13. Uczeń nieklasyfikowany w drugim semestrze nie uzyskuje oceny klasyfikacyjnej końcoworocznej.

IV. Metody i kryteria sprawdzania osiągnięć uczniów

1. Przy ocenianiu punktowanych prac pisemnych (zawierających zadanie na ocenę celującą) nauczyciele wykorzystują następujący zamiennik punktów na oceny:
 - **poniżej 39% punktów możliwych do zdobycia – niedostateczny(1,ndst),**
 - co najmniej 40% punktów możliwych do zdobycia – dopuszczający(2,dop),
 - co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia – dostateczny(3,dost),
 - co najmniej 70% punktów możliwych do zdobycia – dobry(4,db),
 - co najmniej 85% punktów możliwych do zdobycia – bardzo dobry(5,bdb),
 - co najmniej 95% punktów możliwych do zdobycia – celujący(6,cel).
2. Jeśli punktowana praca pisemna nie zawiera zadania na ocenę celującą, wówczas nauczyciele stosują następujący zamiennik:
 - **poniżej 39% punktów możliwych do zdobycia – niedostateczny(1,ndst),**
 - co najmniej 40% punktów możliwych do zdobycia – dopuszczający (2,dop),
 - co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia – dostateczny(3,dost),
 - co najmniej 75% punktów możliwych do zdobycia – dobry(4,db),
 - co najmniej 90% punktów możliwych do zdobycia – bardzo dobry(5,bdb).
3. Podstawowe formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia/słuchacza:
 - prace kontrolne (prace klasowe, sprawdziany)
 - testy wielokrotnego wyboru
 - kartkówki – z najwyższej trzech ostatnich lekcji lub jednego tematu,
 - odpowiedzi ustne,
 - zadania domowe,
 - prezentacja przygotowanego projektu lub referatu,
 - aktywność uczniów podczas zajęć
4. Ocena semestralna oraz końcoworoczna jest liczona jako średnia ważona, wagi odpowiadające poszczególnym formom sprawdzania wiedzy i umiejętności:
 - praca klasowa - 6,
 - projekt - 3,
 - kartkówka - 2,
 - odpowiedz ustna - 2,
 - praca domowa - 1,
 - praca na lekcji - 1.

V. Ogólne kryteria wymagań na poszczególne stopnie.

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń:

- rozróżnia i wymienia podstawowe pojęcia fizyczne i astronomiczne;
- rozróżnia i podaje własnymi słowami treść podstawowych praw i zależności fizycznych;
- podaje poznane przykłady zastosowań praw i zjawisk fizycznych w życiu codziennym;
- oblicza, korzystając z definicji, podstawowe wielkości fizyczne;
- planuje i wykonuje najprostsze doświadczenia samodzielnie lub trudniejsze w grupach;
- opisuje doświadczenia i obserwacje przeprowadzane na lekcji i w domu;
- wymienia zasady bhp obowiązujące w pracowni fizycznej oraz w trakcie obserwacji pozaszkolnych.

Na ocenę **dostateczną** uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz ponadto:
- rozróżnia i wymienia pojęcia fizyczne i astronomiczne;
- rozróżnia i podaje treść (własnymi słowami) praw i zależności fizycznych;
- podaje przykłady zastosowań praw i zjawisk fizycznych;
- podaje przykłady wpływu praw i zjawisk fizycznych i astronomicznych na nasze codzienne życie;
- rozwiązuje proste zadania, wykonując obliczenia dowolnym poprawnym sposobem;
- planuje i wykonuje proste doświadczenia i obserwacje;
- analizuje wyniki przeprowadzanych doświadczeń oraz formułuje wnioski z nich wynikające, a następnie je prezentuje;
- samodzielnie wyszukuje informacje na zadany temat we wskazanych źródłach informacji (np. książkach, czasopiśmie, internecie), a następnie prezentuje wyniki swoich poszukiwań;

Na ocenę **dobrą** uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz ponadto:
- wyjaśnia zjawiska fizyczne za pomocą praw przyrody;
- rozwiązuje zadania i problemy teoretyczne, stosując obliczenia;
- planuje i wykonuje doświadczenia, analizuje otrzymane wyniki oraz formułuje wnioski wynikające z doświadczeń, a następnie prezentuje swoją pracę na forum klasy;
- samodzielnie wyszukuje informacje w różnych źródłach (np. książkach, czasopiśmie i internecie) oraz ocenia krytycznie znalezione informacje.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz ponadto:
- rozwiązuje trudniejsze zadania problemowe, np. przewiduje rozwiązanie na podstawie analizy podobnego problemu bądź udowadnia postawioną tezę poprzez projektowanie serii doświadczeń;
- rozwiązuje trudniejsze zadania rachunkowe, stosując niezbędny aparat matematyczny, posługując się zapisem symbolicznym;
- racjonalnie wyraża opinie i uczestniczy w dyskusji na tematy związane z osiągnięciami współczesnej nauki i techniki.

Na ocenę **celującą** uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz ponadto:
- rozwiązuje trudne zadania problemowe, rachunkowe i doświadczalne o stopniu trudności odpowiadającym konkursom przedmiotowym.
- bierze udział w konkursach oraz olimpiadach przedmiotowych

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Szczegółowy opis przedstawiamy w formie tabeli.

Uwagi do tabeli:

1. W kolumnie „wymagania podstawowe” opisano wymagania na ocenę dopuszczającą i dostateczną, a w kolumnie „wymagania ponadpodstawowe” opisano wymagania na ocenę dobrą i bardzo dobrą.

2. Na każdym poziomie obowiązują także zagadnienia z poziomów niższych.

Zagadnienie	Poziom	
	podstawowy Uczeń:	ponadpodstawowy Uczeń:
ASTRONOMIA I GRAWITACJA		
Z daleka i z bliska	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje rozmiary i odległości we Wszechświecie (galaktyki, gwiazdy, planety, ciała makroskopowe, organizmy, cząsteczki, atomy, jądra atomowe) - posługuje się jednostką odległości „rok świetlny” 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania związane z przedstawianiem obiektów bardzo dużych i bardzo małych w odpowiedniej skali
Układ Słoneczny	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje miejsce Ziemi w Układzie Słonecznym - wymienia nazwy i podstawowe własności przynajmniej trzech innych planet - wie, że wokół niektórych innych planet też krążą księżyce, a wokół niektórych gwiazd - planety - wyjaśnia obserwowany na niebie ruch planet wśród gwiazd jako złożenie ruchów obiegowych: Ziemi i obserwowanej planety - wymienia inne obiekty Układu Słonecznego: planetoidy, planety karłowate i komety 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje budowę planet, dzieląc je na planety skaliste i gazowe olbrzymy - porównuje wielkość i inne właściwości planet - odszukuje i analizuje informacje na temat aktualnych poszukiwań życia poza Ziemią - odróżnia pojęcia „życie pozaziemskie” i „cywilizacja pozaziemska” - stosuje pojęcia „teoria geocentryczna” i „teoria heliocentryczna”
Księżyc	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego zawsze widzimy tę samą stronę Księżyca - opisuje następstwo faz Księżyca - opisuje warunki panujące na Księżycu - wyjaśnia mechanizm powstawania faz Księżyca - wyjaśnia mechanizm powstawania zaćmień Słońca i Księżyca 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, w której fazie Księżyca możemy obserwować zaćmienie Słońca, a w której Księżyca, i dlaczego nie następują one w każdej pełni i w każdym nowiu - wyjaśnia, dlaczego typowy mieszkaniec Ziemi częściej obserwuje zaćmienia Księżyca niż zaćmienia Słońca

Gwiazdy i galaktyki	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega zjawisko paralaksy - wie, że Słońce jest jedną z gwiazd, a Galaktyka (Droga Mleczna) - jedną z wielu galaktyk we Wszechświecie - wie, że gwiazdy świecą własnym światłem - przedstawia za pomocą rysunku zasadę wyznaczania odległości za pomocą paralaks geo- i heliocentrycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza odległość do gwiazdy (w parsekach) na podstawie jej kąta paralaksy - posługuje się jednostkami: parsek, rok świetlny, jednostka astronomiczna - wyjaśnia, dlaczego Galaktyka widziana jest z Ziemi w postaci smugi na nocnym niebie
Ruch krzywoliniowy	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia na rysunku wektor prędkości w ruchu prostoliniowym i krzywoliniowym - opisuje ruch po okręgu, używając pojęć: „okres”, „częstotliwość”, „prędkość w ruchu po okręgu” 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje doświadczenia wykazujące, że prędkość w ruchu krzywoliniowym skierowana jest stycznie do toru - rozwiązuje proste zadania, wylicza okres, częstotliwość, prędkość w ruchu po okręgu
Siła dośrodkowa	<ul style="list-style-type: none"> - zaznacza na rysunku kierunek i zwrot siły dośrodkowej - wyjaśnia, jaka siła pełni funkcję siły dośrodkowej w różnych zjawiskach - oblicza siłę dośrodkową 	<ul style="list-style-type: none"> - korzystając ze wzoru na siłę dośrodkową, oblicza każdą z występujących w tym wzorze wielkości
Grawitacja	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zjawisko wzajemnego przyciągania się ciał za pomocą siły grawitacji - opisuje, jak siła grawitacji zależy od masy ciał i ich odległości - wyjaśnia, dlaczego w praktyce nie obserwujemy oddziaływań grawitacyjnych między ciałami innymi niż ciała niebieskie 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza siłę grawitacji działającą między dwoma ciałami o danych masach i znajdujących się w różnej odległości od siebie - korzystając ze wzoru na siłę grawitacji, oblicza każdą z występujących w tym wzorze wielkości - opisuje doświadczenie Cavendisha
Siła grawitacji jako siła dośrodkowa	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zależność pomiędzy siłą grawitacji i krzywoliniowym ruchem ciał niebieskich - opisuje działanie siły grawitacji jako siły dośrodkowej przez analogię z siłami mechanicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia wpływ grawitacji na ruch ciał w układzie podwójnym
Loty kosmiczne	<ul style="list-style-type: none"> - podaje ogólne informacje na temat lotów kosmicznych - wymienia przynajmniej niektóre zastosowania sztucznych satelitów - omawia zasadę poruszania się sztucznego satelity po orbicie okołoziemskiej - posługuje się pojęciem „pierwsza prędkość kosmiczna” 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza pierwszą prędkość kosmiczną dla różnych ciał niebieskich - oblicza prędkość satelity krążącego na danej wysokości
Trzecie prawo Keplera	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia na rysunku eliptyczną orbitę planety z uwzględnieniem położenia Słońca - wie, że okres obiegu planety jest jednoznacznie wyznaczony przez średnią odległość planety od Słońca - stosuje pojęcie „satelita geostacjonarny” - podaje III prawo Keplera 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób możliwe jest zachowanie stałego położenia satelity względem powierzchni Ziemi - posługuje się III prawem Keplera w zadaniach obliczeniowych
Ciężar i nieważkość	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jakich warunkach powstają przeciążenie, niedociążenie i 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania obliczeniowe związane z przeciążeniem i

	nieważkość - wyjaśnia przyczynę nieważkości w statku kosmicznym - wyjaśnia zależność zmiany ciężaru i niezmienność masy podczas przeciążenia i niedociążenia	niedociążeniem w układzie odniesienia poruszającym się z przyspieszeniem skierowanym w górę lub w dół
--	--	---

FIZYKA ATOMOWA		
Efekt fotoelektryczny	- opisuje przebieg doświadczenia, podczas którego można zaobserwować efekt fotoelektryczny - ocenia na podstawie podanej pracy wyjścia dla danego metalu oraz długości fali lub barwy padającego nań promieniowania, czy zajdzie efekt fotoelektryczny - posługuje się pojęciem fotonu oraz zależnością między jego energią i częstotliwością - opisuje widmo fal elektromagnetycznych, szeregując rodzaje występujących w nim fal zgodnie z niesioną przez nie energią - opisuje bilans energetyczny zjawiska fotoelektrycznego	- wyjaśnia, dlaczego założenie o falowej naturze światła nie umożliwia wyjaśnienia efektu fotoelektrycznego - oblicza energię i prędkość elektronów wybitych z danego metalu przez promieniowanie o określonej częstotliwości
Promieniowanie ciał	- wyjaśnia, że wszystkie ciała emitują promieniowanie - opisuje związek pomiędzy promieniowaniem emitowanym przez dane ciało oraz jego temperaturą - rozróżnia widmo ciągłe i widmo liniowe - podaje przykłady ciał emitujących widma ciągłe i widma liniowe - opisuje widmo wodoru	- odróżnia widma absorpcyjne od emisyjnych i opisuje ich różnice
Atom wodoru	- podaje postulaty Bohra - stosuje zależność między promieniem n -tej orbity a promieniem pierwszej orbity w atomie wodoru - oblicza prędkość elektronu na danej orbicie	- wyjaśnia, dlaczego wcześniejsze teorie nie wystarczały do opisanie widma atomu wodoru
Jak powstaje widmo wodoru	- wykorzystuje postulaty Bohra i zasadę zachowania energii do opisu powstawania widma wodoru - oblicza energię i długość fali fotonu emitowanego podczas przejścia elektronu między określonymi orbitami	- oblicza końcową prędkość elektronu poruszającego się po danej orbicie po pochłonięciu fotonu o podanej energii - ocenia obecną rolę teorii Bohra i podaje jej ograniczenia

FIZYKA JĄDROWA		
Jądro atomowe	- posługuje się pojęciami: „atom”, „pierwiastek chemiczny”, „jądro atomowe”, „izotop”, „liczba atomowa”, „liczba masowa” - podaje skład jądra atomowego na podstawie liczby atomowej i liczby masowej pierwiastka/izotopu - wymienia cząstki, z których są zbudowane atomy	- wyjaśnia, dlaczego jądro atomowe się nie rozpada - wyjaśnia pojęcie „antymateria”

Promieniowanie jądrowe	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia właściwości promieniowania alfa, beta (minus) i gamma - charakteryzuje wpływ promieniowania na organizmy żywe - wymienia i omawia sposoby powstawania promieniowania - wymienia przynajmniej niektóre zastosowania promieniowania - zna sposoby ochrony przed promieniowaniem 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje przenikliwość znanych rodzajów promieniowania - porównuje szkodliwość różnych źródeł promieniowania (znajomość jednostek dawek nie jest wymagana) - opisuje zasadę działania licznika Geigera-Mullera - jeśli to możliwe, wykonuje pomiary za pomocą licznika Geigera-Mullera
Reakcje jądrowe	<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia reakcje jądrowe od reakcji chemicznych - opisuje rozpad alfa, beta (wiadomości o neutronach nie są wymagane) oraz sposób powstawania promieniowania gamma - opisuje reakcje jądrowe za pomocą symboli 	<ul style="list-style-type: none"> - do opisu reakcji jądrowych stosuje zasadę zachowania ładunku i zasadę zachowania liczby nukleonów
Czas połowicznego rozpadu	<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się pojęciami „jądro stabilne” i „jądro niestabilne” - opisuje rozpad izotopu promieniotwórczego i posługuje się pojęciem „czas połowicznego rozpadu” - szkicuje wykres opisujący rozpad promieniotwórczy - wie, że istnieją izotopy o bardzo długim i bardzo krótkim czasie połowicznego rozpadu - rozwiązuje zadania obliczeniowe, w których czas jest wielokrotnością czasu połowicznego rozpadu - opisuje metodę datowania węglem C_{14} 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania obliczeniowe metodą graficzną, korzystając z wykresu przedstawiającego zmniejszanie się liczby jąder izotopu promieniotwórczego w czasie
Energia jądrowa	<ul style="list-style-type: none"> - podaje warunki zajścia reakcji łańcuchowej - opisuje mechanizm rozpadu promieniotwórczego i syntezy termojądrowej - wyjaśnia, jakie reakcje zachodzą w elektrowni jądrowej, reaktorze termojądrowym, gwiazdach oraz w bombach jądrowych i termojądrowych - wyjaśnia, dlaczego Słońce świeci - podaje przykłady zastosowań energii jądrowej 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia trudności związane z kontrolowaniem fuzji termojądrowej - opisuje działanie elektrowni jądrowej - przytacza i ocenia argumenty za energetyką jądrową i przeciw niej
Deficyt masy	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie wzoru $E = mc^2$ - posługuje się pojęciami: „deficyt masy”, „energia spoczynkowa”, „energia wiązania” - oblicza energię spoczynkową ciała o danej masie oraz deficyt masy podczas reakcji o danej energii 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza ilość energii wyzwolonej w podanych reakcjach jądrowych
Wszechświat	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że Wszechświat powstał kilkanaście miliardów lat temu w Wielkim Wybuchu i od tego czasu się rozszerza - wyjaśnia, skąd pochodzi większość pierwiastków, z których 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, że proces rozszerzania Wszechświata przyspiesza i że dziś jeszcze nie wiemy, dlaczego się tak dzieje

	zbudowana jest materia wokół nas i nasze organizmy - wyjaśnia, że obiekty położone daleko oglądamy takimi, jakimi były w przeszłości	
--	---	--